

Prof.dr. Lejla Turčilo

lejla.turcilo@fpn.unsa.ba

ELABORAT O OSNIVANJU CENTRA ZA CJELOŽIVOTNO UČENJE FAKULTETA POLITIČKIH NAUKA UNIVERZITETA U SARAJEVU

Na osnovu ukazane potrebe, te u cilju razvoja i unaprjeđenja obrazovne ponude Fakulteta političkih nauka Univerziteta u Sarajevu, Vijeće Fakulteta je na sjednici održanoj 16.11. 2016. podržalo inicijativu za osnivanje Centra za cjeloživotno učenje Fakulteta političkih nauka Univerziteta u Sarajevo.

Centar je dio strateških planova razvoja FPN i kao takav bit će usmjeren na organiziranje programa obrazovanja odraslih, odnosno kratkoročnih non-degree programa profesionalnog usavršavanja diplomiranih, bachelor i master studenata (alumni) Fakulteta političkih nauka, kao i drugih srodnih fakulteta, treninga usmjerenih na profesionalno usavršavanje i osnaživanje kompetencija svih zainteresiranih potencijalnih polaznika, a iz oblasti kojima se u svojoj osnovnoj djelatnosti bavi Fakultet političkih nauka (oblasti iz domena koje pokriva pet maričnih odsjeka FPN: sociologija, politologija, komunikologija, socijalni rad i sigurnosne i mirovne studije). Centar će također služiti i kao organizacijska jedinica za organizaciju i provedbu ljetnih i zimskih škola za studente FPN i ostale zainteresirane polaznike, u saradnji sa drugim organizacijskim jedinicama Univerziteta u Sarajevu, te drugim bosanskohercegovačkim i inozemnim obrazovnim ustanovama, te organizaciju konferencija, seminara, okruglih stolova itd.

Aktivnosti Centra uključuju planiranje, izradu i provođenje programa cjeloživotnog učenja profesionalaca u području socioloških istraživanja, upravljanja državom i javnih poslova, međunarodnih odnosa i diplomacije, novinarstva, odnosa s javnostima, socijalnog rada, te sigurnosti, a koje nisu dio redovne djelatnosti Fakulteta, odnosno programa stručnog

usavršavanja kojima se ne stiču ECTS bodovi (radionice, seminari, ciklusi predavanja, kursevi, ljetne i zimske škole, okrugli stolovi, seminari i konferencije i sl.).

Navedeni programi bazirani su na načelima cjeloživotnog učenja, definiranim Zakonom o obrazovanju odraslih Kantona Sarajevo, te se kao takvi ne smatraju studijem (u smislu Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo). Programi, naime, spadaju u kontekst formalnog obrazovanja (prema članu 9 Zakona o obrazovanju odraslih KS), budući im je nosilac registrirana ustanova za formalno obrazovanje (Fakultet političkih nauka Univerziteta u Sarajevu), ali se ne smatraju formalnim degree programima, te će se, u tom smislu, polaznicima programa dodjeljivati *Certifikati o učešću u programu cjeloživotnog učenja Fakulteta političkih nauka Univerziteta u Sarajevu*, sa jasno naznačenim nazivom, trajanjem, voditeljem programa, te listom ostvarenih kompetencija.

Aktivnosti Centra mogu biti *nekomercijalne* (troškove organizacije i provođenja aktivnosti snosi Fakultet političkih nauka, u saradnji sa partnerskim institucijama/organizacijama) i *komercijalne* (troškove organizacije i provođenja aktivnosti snose polaznici ili njihove institucije).

Organizacija Centra bit će detaljno propisana *Pravilnikom o radu Centra*. U ovom elaboratu, predložimo sljedeću organizaciju Centra:

Centrom rukovodi *Voditelj* Centra za cjeloživotno učenje FPN. Pored voditelja Centra, u Centru radi i *sekretar Centra za cjeloživotno učenje*. Za rad Centra, pored voditelja, odgovorno je *Programsko Vijeće Centra*, koje čini osam članova:

- Voditelj Centra
- Prodekan za naučno-istraživački rad
- Pet šefova Odsjeka FPN
- Andragoški savjetnik

Programsko Vijeće Centra na početku akademske godine utvrđuje **Kalendar aktivnosti** i usvaja **Katalog obrazovne ponude** za tu akademsku godinu, koje predlaže voditelj Centra. Katalog obrazovne ponude i Kalendar aktivnosti usvaja Vijeće Fakulteta.

Programsko vijeće Centra na kraju akademske godine podnosi Vijeću Fakulteta Izvještaj o radu.

Programsko vijeće Centra također:

- Priprema dokumente vezane za rad Centra i predlaže ih Vijeću na usvajanje
- Pruža stalnu podršku nastavnicima i saradnicima FPN u pripremi, organizaciji i implementaciji programa cjeloživotnog učenja
- Usvaja Izvještaj o evaluaciji svakog održanog programa, kojeg podnosi Voditelj Centra

Voditelj Centra imenuje se iz reda nastavnog osoblja, najmanje u zvanju docenta. Voditelja Centra imenuje dekan, a potvrđuje Vijeće Fakulteta.

Voditelj Centra:

- Priprema Katalog obrazovne ponude i Kalendar aktivnosti na početku akademske godine
- Priprema Izvještaj o radu Centra na kraju akademske godine
- Pruža stalnu podršku nastavnicima i saradnicima FPN u pripremi, organizaciji i implementaciji programa cjeloživotnog učenja
- Provodi evaluaciju svakog održanog programa
- Saziva, priprema i vodi sjednice Programskog vijeća Centra
- Uz nositelja programa i dekana Fakulteta potpisuje Certificate o učešću za sve učesnike obrazovnih programa

Sekretar Centra je iz reda administrativnog osoblja Fakulteta, koji:

- Pomaže voditelju Centra u izradi Kataloga obrazovne ponude i Kalendara aktivnosti
- Pomaže voditelju Centra u pripremi Izvještaja o radu Centra
- Administrativno podržava provedbu pojedinačnih programa

- Informira potencijalno zainteresirane o programima Centra
- Prima i evidentira prijave na pojedinačne programe
- Vodi evidenciju održanih programskih aktivnosti i participacije učesnika
- Pomaže voditelju Centra u provedbi evaluacije svakog programa
- Vodi zapisnik na sjednicama Programskog Vijeća Centra

Pravne, tehničke, računovodstvene i druge poslove nužne za funkcionalno djelovanje Centra provode odgovarajuće službe Fakulteta.

Programi Centra su *kratkoročni, non-degree programi*, koje izvode nastavnici i saradnici Fakulteta političkih nauka Univerziteta u Sarajevu, uz, po potrebi, angažiranje saradnika iz drugih obrazovnih institucija ili profesionalaca. Angažman spoljnih saradnika predlaže nositelj programa, a odobrava Programsko vijeće Centra i Vijeće Fakulteta.

Na početku akademske godine Voditelj Centra provodi anketu o interesu za održavanje programa cjeloživotnog obrazovanja među svim nastavnicima i saradnicima, dostavljajući im *obrazac za izradu syllabusa programa cjeloživotnog obrazovanja*. Po dobivanju povratnih informacija od nastavnika i saradnika, odnosno po primitku syllabusa, voditelj studija kreira *Katalog obrazovne ponude za tekuću godinu*. Katalog se, nakon usvajanja od strane Programskog vijeća Centra i Vijeća Fakulteta, oglašava na web siteu FPN, te šalje putem elektronske pošte svim potencijalno zainteresiranim institucijama/organizacijama/kompanijama i pojedincima.

Katalog obrazovne ponude sadrži listu svih ponuđenih programa. Uz naziv programa, neophodno je da katalog precizno definiira i *podatke o svakom programu*, koje za svaki program kreira nositelj programa, a koji uključuje:

- Naziv programa
- Ime nositelja programa i učesnika u izvođenju programa
- Vrstu programa (kurs, seminar, trening itd.)
- Ciljeve programa

- Ishode/kompetencije koje će polaznici steći nakon završetka programa (a koje se upisuju na Certifikat)
- Ciljnu grupu programa
- Uslove upisa na program
- Da li je program komercijalni ili nekomercijalni
- U slučaju kad je program komercijalni, cijenu programa
- Broj sati izvođenja programa
- Sadržaj programa
- Da li je predviđena provjera znanja/kompetencija na kraju programa i ako da, na koji način
- Biografiju nosioca programa

Kalendar aktivnosti definira vrijeme izvođenja programa (precizno propisuje da li se jedan određeni program izvodi jednom ili u više ciklusa godišnje, a što predlaže nositelj programa, a uvjetovano je i samim interesom polaznika).

U skladu sa članom 9 Zakona o obrazovanju odraslih Kantona Sarajevo, **kratkoročni programi formalnog obrazovanja su programi usavršavanja i osposobljavanja**, te će u tom kontekstu, a u skladu sa potrebama ciljnih skupina, odnosno obrazovnog tržišta, Programsko vijeće Centra na prvoj sjednici definirati **Smjernice za kreiranje obrazovne ponude/programa cjeloživotnog učenja Centra**.

Smjernice za kreiranje obrazovne ponude/programa cjeloživotnog učenja Centra definiraju **oblasti u kojima se izvode programi cjeloživotnog učenja na Fakultetu političkih nauka Univerziteta u Sarajevu**, te propisuju format syllabusa za programe cjeloživotnog učenja, koji se dostavlja svim nastavnicima i saradnicima na početku svake akademske godine. **Oblasti u kojima se izvode programi cjeloživotnog učenja** su direktno vezane uz primarne aktivnosti i matičnost odsjeka unutar Fakulteta političkih nauka Univerziteta u Sarajevu, a u najširem smislu mogu uključivati sljedeće aktivnosti, prema odsjecima (zasnovano na Frascati klasifikaciji):

- **Odsjek Politologija:** upravljanje državom, međunarodni odnosi, diplomatija, lokalna samouprava, administrativno i kancelarijsko poslovanje, razvoj politika iz različitih oblasti, politički marketing, istraživanje političkog tržišta, politička pismenost ...
- **Odsjek Sociologija:** metodologija socioloških istraživanja, istraživanja u oblasti kulture, umjetnosti, religije, međureligijski dijalog, demografska istraživanja ...
- **Odsjek Komunikologija:** novinarske metode i tehnike, rad u medijima, odnosi s javnostima, odnosi s medijima, izborne kampanje, menadžment u medijima, izvještavanje o različitostima, medijska pismenost, javni nastup ...
- **Odsjek Socijalni rad:** razvoj socijalnih politika, socijalno planiranje, rad sa osjetljivim skupinama (djeca, mladi, osobe treće životne dobi, rizične skupine...)....
- **Odsjek Sigurnosne i mirovne studije:** menadžment u oblasti sigurnosti, upravljanje konfliktima...¹

Pored navedenih oblasti, programi cjeloživotnog učenja uključivat će i različite **interdisciplinarne programe** (koje mogu organizirati odsjeci kroz međusobnu saradnju ili se mogu organizirati u saradnji sa drugim fakultetima, univerzitetima, profesionalnim udruženjima i slično), kao i **programe podizanja općih kompetencija** (poput programa osposobljavanja za npr. timski rad, liderstvo, pregovaranje, administrativne poslove itd.)

Evaluacija programa provodi se na kraju svakog programa, prema jedinstvenom obrascu za evaluaciju, kojeg predlaže voditelj Centra, a usvaja Programsko vijeće Centra. Evaluacijski obrazac popunjavaju svi polaznici programa. O rezultatim svake provedene evaluacije svakog pojedinačnog programa voditelj Centra informira nositelja programa i Programsko vijeće Centra, koje može sugerirati izmjene i unaprjeđenja u izvedbi programa, ali i donijeti odluku o neizvođenju programa ukoliko je on ocijenjen izrazito negativnim ocjenama u najmanje dva evaluacijska ciklusa (nakon dva izvođenja programa).

¹ Sve navedene oblasti izvedene su iz Frascati klasifikacije, ali će detaljno biti razmotrene i dopunjene/izmijenjene na sjednicama Odsjeka FPN i usvojene na sjednici Programskog Vijeća Centra, te unesene u Pravilnik o radu Centra i Smjernice za razvoj obrazovne ponude/programa cjeloživotnog učenja FPN..

Certifikati se dodjeljuju polaznicima programa na kraju svakog programa, a njihov izgled, sadržaj i format propisat će se Pravilnikom o radu Centra. Certifikati obavezno moraju sadržavati:

- Ime i prezime polaznika
- Naziv i trajanje programa
- Ključne kompetencije koje je program osnaživao
- Potpis nositelja programa, voditelja Centra i dekana FPN

Certifikati se smatraju *dokumentom s pravom važenja*, budući da ih izdaje registrirana institucija formalnog obrazovanja (Fakultet političkih nauka Univerziteta u Sarajevu), te ih potpisuje ovlaštena osoba (dekan Fakulteta) uz odgovarajući pečat (pečat Fakulteta).

Pravilnik o radu Centra bit će izrađen u skladu sa Zakonom o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo i Zakonom o obrazovanju odraslih Kantona Sarajevo, a na osnovu ovog elaborata. Pravilnik o radu Centra usvaja Vijeće Fakulteta, nakon čega slijedi imenovanje voditelja i sekretara Centra, te Programskog vijeća Centra, izrada Smjernica za kreiranje obrazovne ponude/programa cjeloživotnog učenja na FPN. Voditelj Centra potom može započeti s aktivnostima na upućivanju obrazaca nastavnicima i saradnicima za predlaganje programa cjeloživotnog učenja. Nakon ovih faza, slijedi izrada Kataloga ponude i Kalendara aktivnosti za akademsku 2017/18. godinu.

Realan plan za početak rada sa korisnicima (provođenja programa) je **od akademske 2017/18 godine.**

Sarajevo, 26.12. 2016.